

BIBLIOTEKA

E

81H-32

F.96

SHTETI

GJIROKAST

BIBLIOTEKA E PIONIER

**Fushata
e shamisë
së kuqe**

891.983-32

BIBLIOTEKA E PIONIERIT

5

F. 96

FUSHATA E SHAMISE SE KUQE

(Tregime)

~~53763~~

845

~~SHKURIM E SHKURIM~~
~~SHKURIM E SHKURIM~~

SHTEPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

NJË COPE MISHI

Tom Kingu kishte mbaruar së ngrëni darkën. Asgjë s'i pat mbetur më në pjatë, po ndjente se kishte ende uri. Të dy fëmijët e tij kishin rënë pa ngrënë. Me gjumë ata harronin urinë. Vetëm ai kishte ngrënë.

U ngrit nga tryeza, u ul në një karrige pranë dritares dhe nxori llullën. Po, kur futi dorën në xhep për duhan, pa se nuk kishte më. U vrëjt dhe e hodhi llullën mënjane.

Tom Kingu ishte një burrë i ngadalshëm dhe i rëndë. Vërtet rrobat i kishte të vjetra dhe të zhubrosura, po fytyra ishte ajo që të tregonte qartë se ç'ishte ai. Ajo ishte fytyra e një boksieri tipik. Grushtet që kishin rënë mbi të, kishin lënë shumë gjurmë, e kishin shtrembëruar dhe shëmtuar. Mund të trembeshe po të takoje një njeri me një fytyrë të tillë në një vend të vetmuar. Po Tom Kingu nuk qe kriminel. Jashtë ringut ai ishte një njeri me një natyrë të mirë, të ngadalshme. Atij nuk i pëlqente të zihej dhe kishte pak armiq. Boksi ishte profesioni i tij. Në ring qëndronte rëndë. Ai qëllonte për ta mundur kundërshtarin, po nuk e urrente. Boksi ishte puna e tij, dhe njerëzia paguante për të parë se si dy burra qëllonin njëri tjetrin. Kush fitonte, merrte të hollat. Kur Tom Kingu pati një ndeshje me Gougerin, e dinte që ai kishte thyer nofullën, katër muaj më parë, në një ndeshje në Niukestëll. Po Tom Kingu ja theu prapë dhe e fitoi ndeshjen. Këtë nuk e bëri sepse Gougeri ishte armiku i tij, po sepse ishte mënyra më e mirë për

të fituar dhe për të marrë të hollat. Edhe pas kësaj Gougeri nuk u bë armik. Kështu ishte lodra dhe që të dy e dinin ta loznin lodrën.

Uria ju ngjall prapë.

— Lizi, — i thirri së shoqes, — a nuk ka ndonjë copë mish për mua?

— U përpoqa të merrja pak, po në asnjë dyqan nuk më dhanë, — tha e shoqja.

— Pse, ç'të thanë?

— Nuk kanë besim që ti të fitosh sonte dhe u kemi mjaft borxh gjer tani.

Tom Kingu nuk u përgjegj. Po mendonte qenin e tij kur ishte i ri, të cilit i jepte copa mishi pa hesap. Atëhere ai mund të merrte mish borxh sa të donte. Po kohët kishin ndërruar. Tom Kingu po plakej dhe pleqtë nuk mund të merrnin gjë borxh ndër dyqane.

— Sa është ora, Lizi? — pyeti.

E shoqja doli nga dhoma për të pyetur fqinjët dhe u kthye prapë.

— Tetë pa një çerek.

— Për pak do të fillojnë ndeshjen e parë, — tha ai. Pastaj do të bëhet një ndeshje me katër raunde në mes Uellsit dhe Griedlleit, dhe një me dhjetë raunde në mes Staralajtit dhe një marinari. Ndeshja ime do të fillojë për ndonjë orë.

Pas dhjetë minutash u ngrit. Mori kapelën dhe u drejtua nga dera. Lizi e përqafoi.

— Paç fatin e mirë, Tom. — tha ajo. — Duhet të fitosh!

Ai, duke shikuar përmbi kokën e saj, i hodhi një vështrim dhomës së zhveshur — ajo për të ishte gjithçka në botë, përveç gruas dhe fëmijëve. Dhe tani ai duhej të shkonte të gjente ushqim për ta.

— Duhet të fitoj! — tha ai. — Do të fitoj, do të marr tridhjetë stërlina, kështu do të paguaj gjithë borxhin. Po të humbas. nuk do të marr gjë, as edhe një grosh për të paguar tramin. Lamtumirë, Lizi, — dhe doli jashtë. Rruga për në klub ishte e gjatë. Duke ecur, mendonte ditët e mira të së kaluarës. Dikur kishte qenë kampion

i Niu Sauth Uellsit. Atëhere shkante në ndeshje me maqinë, të cilën ja paguante ndonjë nga admiruesit e shumë. Tani ishte plak dhe i harruar. Duhej të ecte më këmbë gjer në klub. Dhe një udhë kaq e gjatë nuk ishte e mirë përpara një ndeshjeje të rëndësishme.

Tani kishte të tjerë, të rinj dhe të fortë, që ishin më të mirë se ai. Dikur kishte qenë i ri dhe fitonte me lehtësi. Po të gjitha këto kishin kaluar. Ishte ndeshur shumë herë dhe trupi i tij qe goditur shumë herë.

I kujtohej se si kishte mundur Billin plak shumë kohë më parë. Billi luftoi me shpirt ndër dhembë. Po Billi qe plak dhe humbi. Tom Kingu i ri e kishte nxjerrë nokaut në të tetëmbëdhjetin raund. Kur ndeshja mbaroi, Billi plak kishte qarë si një foshnje në dhomën e veshjes. Ndoshta Billi plak nuk kishte para. Ndoshta atë ditë edhe ai kishte pasur uri dhe kishte dëshëruar vetëm një copë mish.

Tani, pas njëzetë vjetësh, Tom Kingu kuptoi pse kishte qarë Billi plak pas ndeshjes në dhomën ku vishe-shin, dhe se Billi plak kishte humbur më tepër nga ç'kish fituar ai, Tom Kingu.

I kujtoheshin edhe burra të tjerë pleq që i kishte mundur dhe që qanin në dhomën e veshjes, ndërsa ai qeshte.

Tani i erdhi radha atij. Ja ku ishte Sendëlli i ri. Ai kishte ardhur nga Zelanda e Re, pas shumë ndeshjesh. Në Australi nuk e njihte njeri, kështuqë e vunë kundra Tom Kingut. Po të fitonte Sendëlli, atëhere do të ndeshesh me burra të tjerë më të mirë dhe do të fitonte më shumë të holla.

Kur Tom Kingu arriti në klub, një shumicë njerëzish ishte jashtë. Ata i hapën udhën dhe ai dëgjoi që dikush tha:

— Ky është! Ky është Tom Kingu!

Kur po shkante në dhomën e veshjes, takoi një burrë të ri, që i dha dorën.

— Si dukesh, Tom? — e pyeti ai.

— Mirë, — u përgjegj Kingu, megjithëse e dinte se po gënjente.

ndërshtarit. Sendëlli u rrëzua dhe mundi të ngrihej në këmbë vetëm në të nëntën sekondë.

Në raundin e shtatë Sendëlli nuk mundi të sulmonte si më parë. Ishte i lodhur. Ai e dinte se kjo ishte ndeshja më e vështirë e jetës së tij dhe Tom Kingu ishte boksieri më i mirë që kishte parë

Tek po rrinte në këndin e tij duke vështruar kundërshtarin, Kingu mendonte se, po të bashkohej mënjëcuria e tij me rininë e Sendëllit, do të dilte kampioni botëror i peshës së rëndë. Po këtu qëndronte puna, se Sendëlli kurrë nuk do të mund të bëhej kampion botëror. I mungonte mençuria, dhe e vetmja rrugë për ta fituar, ishte ta blinte me rininë e tij, po kur të fitonte mençurinë, rinia do t'i kishte kaluar.

Në raundin e dhjetë, Tom Kingu filloi të sulmojë. Nuk e la Sendëllin të qetë për asnjë çast. Grusht pas grushti, gjersa turma u ngrit në këmbë dhe filloi të thërrasë. Nokauti dukej i sigurtë. Po Sendëlli ishte i ri dhe i fortë. Kur ra gongu, ai qëndronte ende në këmbë. Tani kishte një minutë për t'u çlodhur, këstu do të mund ta merrte veten. Që të dy shkuan në këndet e tyre dhe qëndruan aty duke marrë frymë rëndë. Tom Kingu e pa se kjo minutë ishte pikërisht ajo që i nevojitej Sendëllit. Trupi i Sendëllit ishte i ri dhe çlodhej shpejt. Kur mbaroi minuta, Sendëlli ishte në gjëndje të fillonte prapë luftimin, kurse Tom Kingu ishte i dëshpëruar që arbitri nuk e ndaloi ndeshjen. Ishte shumë i lodhur për shkak të sulmit që kishte bërë. Atij nuk i mjaftonte një minutë për t'u çlodhur. Ai kishte nevojë për më tepër kohë. I ndjente këmbët të rënda. Nuk duhej të kishte ecur ato dy mila. I kujtohej edhe copa e mishit, që e shoqja nuk mundi t'ja gjente.

Një urrejtje e madhe ju ngjall për kasapët, që nuk i kishin dhënë borxh. Ishte gjë e rëndë për një burrë plak të shkonte në ndeshje pa ngrënë aq sa duhej. Copa e mishit ishte një gjë aq e vogël, kushtonte

vetëm ca peni 1), po tani i vllente sa për tridhjetë stër-
lina.

Kur gongu ra për të hapur raundin e njëmbëdhjetë, Sendëlli u hodh në sulm. Ai donte të tregonte se ishte çlodhur. Po Tom Kingu e kuptoi, e kuptoi se ky sulm i ri ishte një manevër, dhe menjëherë kundërsulmoi. E qëllloi njëpasnjë, gjersa Sendëlli ishte gati për të rënë. Po Kingu nuk desh që të binte, se aty, për tokë, do të çlodhej. Ai e shtyu Sendëllin te litarët e anëve, ku të mbështetej për të mos u rrëzuar. Salla u tërbua. Thuajse të gjithë i thërrisnin Tom Kingut:

— Tom, jepi fund!

— Jepi fund!

— E munde, Tom!

— E munde!

Dhe Tom Kingu, që për gjysmë ore i kishte kurr-
syer fuqitë e tij, tani i harxhoi menjëherë. Ishte rasti,
o tani, o kurrë. Ndjeu që forcat po e linin. Vetëm një
shpresë i mbetej, që ta nxirrte Sendëllin shpejt nokaut.

Më në fund i lëshoi dy grushte të fortë, njërin
në kraharor, tjetrin në nofull. Sendëlli ra përtokë dhe
arbitri filloi të numëronte. Tom Kingu nuk mund të
shikonte më. Ai ishte aq i lodhur, sa mezi mbahej në
këmbë, fytyrat përçark i rrotulloheshin. Ishte i sigurtë
që kishte fituar. Po qe gabuar.

Sendëlli ishte i ri, kishte aq fuqi sa të ngrihej në
gjunjë dhe të çlodhej mbi ta. Kur arbitri numëroi se-
kondën e nëntë pranë Kingut, duke e sulmuar nga
afër, që kështu ai mos të mund t'i pëgjigjej, Tomi e
shtyu dhe e sulmoi prapë; e dinte sa shpejt e merrnin
veten të rinjtë, prandaj Sendëlli nuk duhej lënë të
çlodhej.

Një grusht i mirë do ta nxirrte nokaut. Tom
Kingu lëshoi grushtin me tërë fuqinë e tij, po ai nuk
qe as shumë i rëndë as shumë i fortë. Sendëlli u lë-
kund në litarët, po nuk ra. Kingu lëvizi pas tij dhe i
lëshoi edhe një tjetër. Po forcat e kishin lënë tani.
Grushti nuk qëlloi më lart nga supet. Deshi t'i binte

---

1) Peni — njëqinta pjesë e stërlinës.

më lart, po krahu i tij i lodhur nuk ju bind. Vetë Tom Kingu u lëkund për të rënë. Edhe një herë provoi të qëllojë. Këtë herë, i dobësuar fare, ra kundrejt Sendëllit dhe u përleshën.

Kingu nuk u përpoq të çlirohej. Nuk kishte më fuqi. Kishte mbaruar. Sendëlli po fillonte të çlodhej. Grushti i tij, më parë i dobët, bëhej gjithnjë e më i fortë. Sytë e Tom Kingut panë grushtin e mbuluar me dorezë që po lëvizte drejt nofullës, e kuptoi rrezikun dhe deshi ta mbante me dorë, po ajo ishte shumë e rëndë. Nuk mundi ta ngrerë. Sendëlli qëlloi nofullën, dhe Kingu çdo gjë ju errësua.

Kur hapi sytë, pa se ishte në këndin e tij, ndërsa njerëzit thërrisnin rrotull ringut. Masagjatorët i hodhën ujë të ftohtë në fytyrë. Dorezat ja kishin hequr dhe Sendëlli i shtrëngonte dorën. Pastaj Sendëlli shkoi në mes të ringut dhe të gjithë heshtën që të mund të dëgjonin se ai pranonte ftesën e një boksieri tjetër për një ndeshje të re.

Tërë këto nuk kishin më rëndësi për Tom Kingun, Ai kishte uri. Ju kujtua çasti kur Sendëlli u lëkund dhe qe gati për të rënë.

Ah, sikur të kishte ngrënë një copë mish përpara ndeshjes! Ja se ç'i kishte munguar për të dhënë grushtin vendimtar! Ai kishte humbur për shkak të një copë mishi.

Kur po dilte nga dhoma e veshjes, një burrë i ri i tha:

— Pse nuk e nxore nokaut kur pate mundësinë!

— Ikë, në djall! — tha Tom Kingu dhe zbriti shkallët për në rrugë.

Dyert e kafenesë që ishte në cep të rrugës qenë hapur fare dhe ai mund të shikonte dritat e shkëlqyera dhe të dëgjonte zërat që flisnin për ndeshjen e boksit. S'kishte të holla në xhep dhe ato dy mila që duhej t'i bënte këmbë gjer në shtëpi, i dukeshin shumë të gjata. U ul në një karrige dhe befas u kujtua se e shoqja po e priste. Kjo ishte më e tmerrshme nga çdo nokaut. E

ndjeu veten shumë të dobët. Uria e mori përsëri, po këtë herë më shumë. Atëhere sytë ju mbushën me lot. Vuri duart mbi fytyrë dhe, duke qarë, mendoi Billin plak, që e kishte mundur atë natë, shumë kohë përpara. I shkreti Bill plak! Tani mund ta kuptonte pse kishte qarë Billi në dhomën e veshjes.

RENEGATI

— Xhoni, çohu, po të them, se do të mbetesh pa ngrënë!

Po djali s'deshi t'ja dijë. Atij s'i vinte aspak mirë që të zgjohej.

— Lermë!

Kjo britmë e ngjirur, që lëshoi djali në mes të gjumit, u shua midis një vajtimi, ku fjalët nuk kuptohe-shin më.

Po nëna bënte sikur s'e dëgjonte. Kjo grua me sy të trishtuar dhe me fytyrë të lodhur ishte mësuar me punët që duhej të bënte në mëngjez, sepse këto punë përsëriteshin ditë për ditë në jetën e saj. Ajo u mundua t'ja hiqte batanien po ai u mbështoll fort me të. U mblodh kruspull në shtrat, u mbulua kokë e këmbë dhe s'deshi të ngrihet.

Djali ishte ndanë shtratit dhe dukej sikur do të binte. Po kishte filluar të vinte në vete: drejtoi trupin, duke mbajtur pak a shumë ekuilibrin, pastaj zbriti dhe qëndroi në këmbë. Nëna e zuri atë çast për supi dhe e tundi.

— Mirë, — murmuriti.

Nëna mori llambën dhe doli shpejt, duke e lënë në errësi.

Megjithëse kishte mbetur në terr, veshi pantallonat dhe xhaketën e shkoi në kuzhinë. Kur ecte, ecte rëndë, ndonëse ishte mjaft i dobët nga trupi. Këmbët mezi i